

Nyheter från projektet Levande vikar

juni 2022

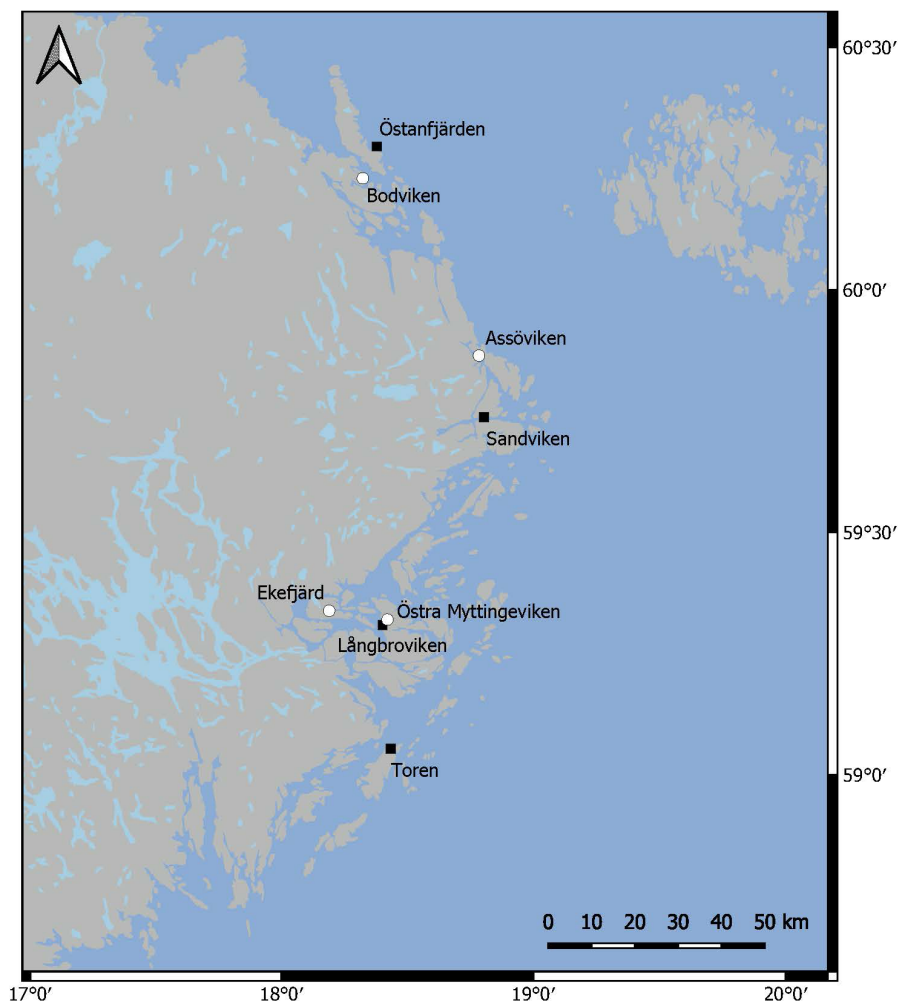
Nu är arbetet med provtagningar, åtgärder och fallstudier i full gång inom demonstrationsprojektet Levande vikar. Fyra vikar är utvalda för åtgärder och ytterligare fyra vikar är kontrollvikar. I samtliga vikar pågår nu intensivt arbete med undersökningar och provtagning. Samtidigt genomförs särskilda fallstudier inom olika områden där forskarna behöver mer kunskap.

Projektvikar

Sedan starten år 2020 har forskarna inom projektet kartlagt och analyserat ett stort antal grunda havsvikar som är kraftigt påverkade av övergödning, fysisk påverkan och/eller högt fiske-tryck. Under våren valdes fyra åtgärds-vikar ut för vidare arbete, där undersökning av miljöstatus och åtgärdsbehov, lokal förankring och åtgärdsförebereelser är i full gång. De fyra åtgärdsvikarna är Östanfjärden i Östhammar kommun, Sandviken i Norrtälje kommun, Långbroviken i Värmdö kommun och Toren i Haninge kommun. För att kunna särskilja naturliga förändringar från åtgärdseffekter har projektet även valt ut fyra kontrollvikar.

Gemensamt för vikarna är att de är små, grunda och har en liten vattenomsättning. De har också grumligt och näringsrikt vatten, lite rovfisk och dålig yngelrekrytering. Det är antingen ont om bottenvegetation, eller så är det mycket kraftig vegetation med främst högväxande övergödningsgynnade arter.

Bild: Kvadrater markerar åtgärdsvikar, cirklar markerar kontrollvikar.

Mätningar, provtagningar och undersökningar

För att få bra underlag för att identifiera lämpliga åtgärder för respektive vik och för att följa vikarnas miljöstatus görs olika undersökningar. Bland annat mäts näringshalt och grumlighet både i vattnet och i tillrinnande vattendrag. Sedi- ment provtas också för att få en uppfattning om deras roll i vikarnas näringsomsättning, och under sommaren under- söks även bottenvegetation och fisk i vikarna.

Smygstart av åtgärdsarbete

Åtgärdsarbetet har redan påbörjats så smått i två av vikar- na. Som ett resultat av diskussioner under uppstartmötet för Östanfjärden har de boende placerat ut risvasar som leksubstrat för abborre. Projektet kommer följa upp effek- ten av dessa, och om resultaten är goda kan fler risvasar placeras ut inför nästa års lekperiod, i såväl Östanfjärden som i de andra åtgärdsvikarna.

I Toren upplever de boende stora problem med hög- växande undervattensvegetation under somrarna. Där planeras en båtled där undervattensvegetationen klipps ett antal gånger under sommaren för att underlätta in- och ut passage för båtar. Projektet kommer utvärdera hur de boende upplever effekten av åtgärden, samt om och i så fall hur den påverkar vattenkvaliteten.

Abborryngel. Foto: Joakim Hansen, Stockholms universitet.

Fallstudier

Som ett led i provtagningar och förberedelser genomförs även fallstudier för att ta fram kunskapsunderlag för åtgärder i vikarna och allmänna rekommendationer. Under våren och sommaren fokuseras arbetet framför allt till tre fallstudier:

Grumlar motorbåtar upp vattnet?

Under april-september genomförs fältexperiment för att undersöka hur mycket grumlighet som orsakas av småbåtar som kör över olika djupt vatten, olika typer av bottnar med olika motorer och hastighet.

Påverkar vassklippning vattenkvalitén?

Under sommaren görs fältexperiment för att undersöka hur vassklippning i grun- da vikar påverkar vattenkvalitet, erosion och kolinlagring. Fältexperimentet utförs bland annat i Östanfjärden men även på andra platser utmed Svealandskusten. Läs mer här om fallstudien [här](#).

Kan fosfor bindas i sedimenten i grunda vikar?

Under vår och sommar kommer projektet att undersöka vad som reglerar fosfor- bindningen i grunda vikars sediment. Det kommer ske både med hjälp av labb- experiment med sediment från åtgärdsvikarna, och i pilottest med små provrutor i Östanfjärden och Långbroviken där fosforbindningen ska försöka stärkas.

Ha en riktigt fin sommar!

Om Levande vikar

Projektet syftar till att restaurera ett antal kraftigt påverkade grunda havsvikar i Östersjön och samtidigt ta fram och sprida användbar kunskap om lämpliga metoder för hur det kan göras, och vad det kostar. Projektet genomförs av och finansieras av [BalticWaters2030](#) i nära samarbete, och med finansiellt stöd från, [Stockholms universitet](#) och länsstyrelsen i Stockholm. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har tillskjutit medel till Stockholms universitet för genomförandet av provtagning och uppföljning i projektvikarna. Läs mer om projektet [här](#).